

KRÖNIKA

Månadens krönikör: **HELENA ELIASSON JÄRNÖ** är delägare av Ahlgrens Advokatbyrå och advokat med särskild inriktning mot familjerätt, brottmål och utlänningsrätt.

Skadestånd på grund av brott

Jag som arbetar med brottmål kommer i kontakt med många olika människor som berörts av brott på skilda sätt. En av mina arbetsuppgifter är att fungera som målsägandebitråde. Som målsägandebitråde företräder jag den som blivit utsatt för ett brott, det vill säga brottsoffret. Ett brottsoffer, eller målsägande som det kallas i domstol, kan begära skadestånd för det han eller hon blivit utsatt för. Enligt skadeståndslagen finns möjlighet att begära ersättning för en rad olika poster, bland annat kostnader, sveda och värk, inkomstförlust och kränkning. Tingsrätten kan utse ett målsägandebitråde som hjälper målsäganden att föra talan om skadestånd.

Även om gärningspersonen inte har några pengar är det alltså möjligt att få ett skadestånd på grund av brott.

I första hand är det naturligtvis den som begått brottet som ska ersätta den skada och kränkning som han eller hon orsakat. När tingsrätten dömt en person för brott och till att betala ett skadestånd skickas domen till kronofogden som i sin tur kontaktar målsäganden. Så långt går det per automatik. Därefter måste målsäganden själv vara aktiv för att få sitt skadestånd.

Kronofogden skickar en blankett hem till målsäganden som ska fyllas i och skickas tillbaka för att kronofogden ska hjälpa till med att driva in skadeståndet. Det kallas för att målsäganden "begär verkställighet" av domen. Kronofogden gör då en utredning för att se om gärningspersonen har några pengar att betala skadeståndet med.

Vad händer om gärningspersonen inte har några pengar?

Kan gärningspersonen inte betala skadeståndet och målsäganden inte heller kan få ersättning från sin försäkring finns det möjlighet att vända sig till Brottsoffermyndigheten. Sedan mitten av 1990-talet finns Brottsoffermyndigheten här i Umeå. Hos Brottsoffermyndigheten går det att ansöka om Brottskadeersättning. Beviljas ansökan om brottsskadeersättning innebär det att staten betalar det skadestånd som målsäganden har rätt till. En ansökan till Brottsoffermyndigheten måste göras inom tre år från det att domen vunnit laga kraft. Vanligtvis betalas brottsskadeersättning med samma belopp som anges i domen, men det finns undantag.

Det är viktigt att komma ihåg att det i många hemförsäkringar finns ett överfallsskydd som det kan utgå ersättning från. Man ska därför inte glömma bort att anmäla till sitt försäkringsbolag om man utsatts för brott.

Även om gärningspersonen inte har några pengar är det alltså möjligt att få ett skadestånd på grund av brott. Men, viktigt är att komma ihåg att skadeståndet inte kommer automatiskt, utan att du själv måste vara aktiv!

För den aktive är det möjligt att spara ganska mycket pengar på sitt elavtal.

FOTO: JOHAN ENGMAN

Spara tusenlappar på ditt elavtal

Den som är aktiv och ser över sitt elavtal med jämna mellanrum kan halvera sin kostnad.

– För en villaägare innebär det ungefär 7 000–8 000 kronor per år, säger Faraz Azima på elskling.se

EKONOMI Sedan avregleringen av den svenska elmarknaden 1996 finns det en mängd olika elhandelsbolag att välja mellan. I dag finns det uppskattningsvis 120 bolag som tillsammans kan erbjuda de svenska hushållen över 5 000 elavtal – och för den aktiva finns pengar att spara.

Men trots att det varit fritt att välja bolag i 18 år så är det ungefär 700 000 hushåll som har ett anvisningspris. Vilket betyder att de inte har gjort ett val och i stället blivit anvisat till ett bolag – där priserna ligger högre.

– Med momsen borträknad så ligger elpriset just nu på ungefär 30 öre/kWh, medan anvisnings-

FAKTA SÅ MYCKET SKILJER DET

Umeå tidning jämförde hur prisbildningen kan se ut för en villa i Umeå med en årsförbrukning på 25 000 kWh. Vi valde en avtalstid på ett år och med fast pris. Det billigaste bolaget gav oss ett pris på 66,01 öre/kWh vilket innebär en årskostnad på 16 503 kronor. Det dyraste hade ett pris på 78,63 öre/kWh vilket innebär en årskostnad på 19 656 kronor.

Källa: elskling.se

priset ligger på det dubbla, 60 öre/kWh, säger Faraz Azima, på elbytesexperten elskling.se och fortsätter:

I Sverige är det ungefär 500 000 som gjort ett aktivt val av elleverantör. Men innan man byter så bör man kolla upp sitt nuvarande avtal.

– Vi upplyser alla våra kunder att kontrollera så de inte är bundna i sitt nuvarande kontrakt. För då bryter de avtalet, säger Farza Azima.

Värt att veta är att man är fri att byta om man har anvisningspris.

Vid byte av leverantör så är det några saker som ska tas i beaktande: Bindningstid och om man ska ha fast eller rörligt pris.

– Priset beror på vädret. Är det kallt så går det rörliga upp. Nu ligger det lågt. Vi har en mild vinter med mycket vatten och ser man tillbaka på de tre senaste vintrarna så har de med rörligt pris varit vinnarna. Men det fasta priset ligger nu på samma nivå som det rörliga i fjol. Men man ska se till sig själv, många trivs med säkerheten som ett fast pris innebär, säger Farza Azima.

Bindningstiden är allt från tre månader till tio år. Enligt Farza Azima är det vanligast att binda upp

sig i tolv månader. Men det finns även de som är superaktiva och som byter ofta och har satt i system att hela tiden leta det billigaste.

I länder där det är fler som aktivt väljer leverantör har man också sett en total sänkning av priset.

– De 700 000 som i nuläget inte valt är ju verkligen kassakor till de dyrare bolagen. Väljer fler så pressas priserna ner, säger Farza Azima och tror att det finns många orsaker till att fler inte väljer aktivt.

– En del tror att det blir dyrare om man väljer ett elbolag från en annan del av Sverige än där man bor, som att det fanns en fraktagift. Men så är det inte. Man kan välja vad som helst oavsett var man bor. Det enda som man inte kan välja är nätägare, så nätavgiften beror på vem som äger nätet där du bor, säger han.

Johan Engman

johan.engman@umeatidning.se